

Тема: 1.Практичне заняття. Український спорт.

2.Узагальнення.

1. Союз спортивних товариств і організацій СРСР, як громадська організація, не мав достатніх прав для того, щоб успішно вирішувати поставлені завдання в галузі фізичної культури і спорту. До того ж, спроба повністю перейти на громадський принцип побудови фізкультурного руху призвела до зниження рівня організаційної роботи, до послаблення уваги до фізкультурно-спортивного руху. У зв'язку з цим у 1968 р. радянський уряд після ряду реорганізацій знову вирішив повернутися до створення вже відомого органу державного управління – Комітету з фізичної культури і спорту при Раді Міністрів СРСР і місцевих органів управління. Комітет був наділений всіма державними правами для керівництва фізкультурної та спортивної роботою в СРСР. Така реорганізація посилювала державне керівництво фізкультурно-спортивним рухом, яке стало носити суспільно-державний характер. Постанова 1981 р. вводила ряд нових форм масової спортивної роботи, сприяла використанню вже випробуваних засобів фізичного вдосконалення. Зокрема, в союзних республіках отримали розповсюдження Фізкультурно-оздоровчі комбінати (ФОК) та культурно-спортивні комплекси (КСК), які діяли на принципах самоокупності. У ФОКах проводилися фізкультурно-оздоровчі та лікувально-профілактичні заходи з використанням природнокліматичних умов. В країні почалося створення клубів по інтересам, наприклад, – клуб любителів бігу, клуб любителів лижного спорту та ін. Почали проводитися масові заходи – «Тиждень плавця», «Тиждень лижника», «Тиждень бігуна» та ін. Широкого розповсюдження набули змагання: «Відкриті старті», «Дні спорту», «Стати чемпіоном ГПО», «Через комплекс ГПО – до вищої продуктивності праці», «Всією бригадою – на стадіон!», «Папа, мама і я – спортивна сім'я» та ін. У 1979 р. Постановою секретаріату ЦК ВЛКСМ та Комітету з фізичної культури і спорту при Раді Міністрів СРСР було затверджено рішення про проведення Всесоюзного огляду-конкурсу під девізом: «Від значка ГПО – до Олімпійських медалей!». У 70-х і першій половині 80-х рр. у зв'язку із застійними явищами в економічній і соціально-культурній сферах радянського суспільства гальмувалося розширення мережі спортивних клубів за місцем проживання, оновлення навчальних програм у навчальних установах, покращення роботи ДЮСШ, спортивно-оздоровчих таборів, розвиток олімпійських видів спорту, покращення наукових досліджень. У фізкультурному русі намітилося поглиблення перекосу між масовістю і спортом високих досягнень, віддаючи перевагу спорту. Розвитку фізичної культури і спорту заважали багаточисельні відомчі бар'єри у використанні спортивних споруд, адміністративно-бюрократичні методи управління фізкультурним рухом. 1990-х років спортивний рух інвалідів у СРСР виходить на міжнародний рівень. У 1990 р. ухвалено Постанову секретаріату ВЦРПС «Про створення фізкультурно-спортивних клубів інвалідів», у цей період збільшується державне фінансування (з 1,5 млн рублів у 1981 р. до 6 млн у 1991 р.). З 1988 р. СРСР

офіційно починає брати участь у Параолімпійських іграх. З 1990 р. проводяться чемпіонати та першості країни серед інвалідів з легкої атлетики, плавання, волейболу сидячи, стрільбі з лука, настільного тенісу, шашок, шахів. На XX (1972 р.), XXI (1976 р.) Олімпійських іграх збірна команда СРСР впевнено виборола неофіційне перше місце за кількістю медалей, значний внесок у цей успіх було зроблено українськими спортсменами. Досягнення українських спортсменів на зимових Олімпійських іграх менш визначні. Уперше українські майстри потрапили на зимову Олімпіаду в 1976 р. в Саппоро. На цій олімпіаді Іван Бяков у складі збірної виграв естафетну гонку з біатлону. У 1984 р. в Сараєво «срібло» в естафетній гонці отримав Олександр Батюк із Чернігова, а в 1992 р. в Альбервілі на вищій п'єдестал пошани вперше піднявся фігурист Віктор Петренко. В Україні було підготовлено цілу плеяду спортсменів високого класу: Л. Латиніна (спортивна гімнастика), П. Астахова (спортивна гімнастика), В. Чукарін (спортивна гімнастика), Б. Шахлін (спортивна гімнастика), Л. Жаботинський (важка атлетика), В. Голубничий (легка атлетика), В. Крепкіна (легка атлетика), В. Борзов (легка атлетика), О. Бризгіна (легка атлетика), О. Шапоренко (веслування на байдарках та каное), С. Чухрай (веслування на байдарках та каное), В. Морозов (веслування на байдарках та каное), Ю. Рябчинська (веслування на байдарках та каное), В. Манкін (вітрильний спорт) та ін., що свідчило про створення в УРСР якісної системи підготовки спортсменів високої кваліфікації. Вісім із цих спортсменів три та більше разів ставали володарями золотих олімпійських медалей.

З отриманням незалежності (1991 р.) починається новий етап розвитку фізичної культури і спорту в Україні. Він зумовлений глибокою економічною кризою, яка виникла на початку 90-х рр. і пов'язана з переходом на нові форми економічного господарювання. Складна економічна ситуація призвела до кризових явищ у національній системі фізкультурного руху. Скорочення фінансування спортивної сфери спричинило зменшення витрат на утримання спортивних споруд, багато з них занепали, частину було приватизовано, згодом ліквідовано або використано не за призначенням об'єднання на планеті через заняття спортом. Офіційною датою заснування Національного олімпійського комітету (НОК) України вважається 22 грудня 1990 р. Цього дня І Генеральна асамблея засновників прийняла рішення про створення НОК України. Першим президентом було обрано видатного радянського легкоатлета, олімпійського чемпіона XX Олімпійських ігор (Мюнхен, 1972 р.) Валерія Пилиповича Борзова, який обіймав цю посаду до 1998 р. У вересні 1993 р. НОК України був остаточно визнаний Міжнародним олімпійським комітетом і отримав право самостійною командою брати участь в Олімпійських іграх. Незважаючи на числені фінансові та організаційні труднощі, уряд країни неодноразово вживав заходів для підготовки та вдалого виступу українських спортсменів на міжнародній арені. Укази Президента «Про державну підтримку фізичної культури і спорту в Україні», «Про організаційний комітет з Історія фізичної культури та спорту в Україні підготовки і участі спортсменів України у XVIII зимових, XXVII літніх Олімпійських та XI Параолімпійських іграх», положення «Про державні стипендії олімпійським та параолімпійським чемпіонам», «Про стипендії Президента України для талановитих і перспективних спортсменів», закони України і державні програми розвитку фізичної культури і спорту,

фізичного виховання – усе спрямовано на забезпечення ефективної роботи організацій, тренерів, спортсменів, підвищення авторитету країни на міжнародній спортивній арені. У 1996 р. в Атланті на Іграх XXVI Олімпіади олімпійська збірна України вперше виступала окремою командою. Вигравши дев'ять золотих, дві срібні та 12 бронзових медалей у неофіційному заліку (НКЗ), наша команда посіла почесне дев'яте місце зі 196 країн світу. Олімпійськими чемпіонами в різних видах олімпійської програми стали: І. Кравець (легка атлетика), В. Кличко (бокс), Л. Подкопаєва (спортивна гімнастика), Т. Таймазов (важка атлетика), В. Олійник (вільна боротьба), Р. Шаріпов (спортивна гімнастика), Є. Браславець, І. Матвієнко (вітрильний спорт), К. Серебрянська (художня гімнастика).

На XXVII Олімпійських іграх 2000 р. в Сіднеї наші спортсмени загалом показали непоганий результат – 23 медалі (три золоті, десять срібних та десять бронзових). Однак доробок нашої збірної в медалях вищого гатунку був набагато скромнішим, ніж на попередній Олімпіаді. Переможцями та призерами стали 23 українських атлети, тобто практично кожен дев'ятий. Кожний четвертий спортсмен увійшов до шістки найсильніших у своїх видах спорту. Усі вони пройшли підготовку уже за часів незалежності України. На найвищий щабель олімпійської слави піднялися: Я.Клочкова – дві золоті медалі в плаванні та М. Мільчев – у стендовій стрільбі. Срібні нагороди отримали: К. Сердюк, О. Садовнича, Н. Бурдейна (стрільба з лука); А. Котельник, С. Доценко (бокс); Я. Клочкова, Д. Сілантьєв (плавання); С. Чернявський, С. Матвєєв, О. Симоненко, О. Феденко (велоспорт); О. Береш, В. Гончаров, Р. Мезенцев, В. Перешкура, О. Світличний, Р. Зозуля (гімнастика), Д. Селадзе (боротьба греко-римська); Є. Буслович (боротьба вільна), О. Цигульова (гімнастика). Бронзовим призерами стали: О. Говорова, Р. Щуренко (легка атлетика); В. Сидоренко, С. Данильченко, А. Федчук (бокс); І. Янович (велоспорт); Г. Сорокіна, О. Жуліна (стрибки у воду); О. Береш (гімнастика); Р. Машуренко (дзюдо); О. Пахольчик, Р. Таран (вітрильний спорт). Урожайною на нагороди для української олімпійської збірної стала Олімпіада в Пекіні (2008 р.). У ній взяли участь 10 947 спортсменів із 204 країн світу. Спортсмени змагалися за 302 комплекти нагород із 35 видів спорту. Вітчизняні олімпійці взяли участь у 28 видах олімпійської програми і вибороли 27 олімпійських нагород: сім золотих, п'ять срібних та 15 бронзових. Українська олімпійська збірна посіла 11-е загальнокомандне місце. Чемпіонами Олімпіади стали: Г. Пундик, О. Харлан, О. Хомрова, О. Жовнір (фехтування, командні змагання); О. Петрів (кульова стрільба), А. Айвазян (кульова стрільба); В. Рубан (стрільба з лука); В. Ломаченко (бокс), І. Осипенко-Радамська (веслування на байдарках та каное); Н. Добринська (легка атлетика). Вдалою для олімпійської збірної України стала Олімпіада в Лондоні (2012 р.). На ній наші спортсмени вибороли 20 медалей: шість золотих, п'ять срібних та дев'ять бронзових і посіли в неофіційному командному заліку 14-е місце. Золоті медалі вибороли: Я. Шемякіна (фехтування); К. Тарасенко, Н. Довгодько, А. Коженкова, Я. Дементьєва (академічне веслування); О. Торохтій (важка атлетика); Ю. Чебан (веслування на байдарках та каное); О. Усик (бокс);

В. Ломаченко (бокс). З 2005 р. НОК України очолює олімпійський чемпіон, член виконкому МОК, герой України Сергій Назарович Бубка.

2. Тести:

Запитання 1.

Утворення Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод пов'язано з:

- Подіями «Празької весни»
- Інтервенцією радянських військ до Афганістану
- Ухваленням ООН Загальної Декларації прав людини
- Проведенням Наради з безпеки та співробітництва в Європі.

Запитання 2.

Через «самвидав» упродовж 1970 – початку 1980-х років розповсюджувалась інформація:

- «...про здобутки й перспективи радянської економіки, роль Комуністичної партії Радянського Союзу в покращенні добробуту радянських людей...»
- «про проблеми та досягнення передової української радянської науки, її роль у піднесенні розвитку народного господарства республіки...»
- «...про порушення свободи слова, судові і позасудові репресії в Україні, становище українських політв'язнів у тюрмах і таборах...»
- «...про боротьбу народів за свою свободу, духовне та соціальне розкріпачення, роль СРСР у зміцненні миру у всьому світі...».

Запитання 3.

Який із наведених фактів свідчить про наслідки політики зросійщення УРСР?

- Переведення спеціалістів з України у віддалені райони СРСР
- Підпорядкування підприємств на території УРСР союзному керівництву
- Швидке скорочення кількості українських шкіл в УРСР
- Охорона західних кордонів УРСР прикордонними військами СРСР.

Запитання 4.

Як Конституція УРСР 1978 року визначала соціально-економічний лад, що існував у республіці?

- Комуністичне суспільство
- Розвинутий соціалізм

- Реальний соціалізм
- База для побудови комунізму.

Запитання 5.

Оберіть відомого українського поета-дисидента, який помер у 1985 р. у російській в'язниці:

- В. Стус
- І. Драч
- І. Світличний
- В. Симоненко.

Запитання 6.

Вкажіть керівника Української Гельсінської групи в 1976 р.:

- П. Григоренко
- В. Чорновіл
- М. Вінграновський
- М. Руденко.

Запитання 7.

Прочитайте факти біографії історичного діяча й укажіть його.

«Роки життя – 1937 – 1999. Громадсько-політичний діяч, учасник національно-визвольного руху. Народився на Черкащині. Закінчив журналістський факультет Київського університету. Публіцист, автор праць «Лихо з розуму», «Правосуддя чи рецидиви терору», редактор «Українського вісника». Був в ув'язненні близько 15 років. У 90-х рр. – народний депутат України, голова Народного руху України. Загинув за нез'ясованих досі обставин».

- В'ячеслав Чорновіл
- Василь Стус
- Іван Дзюба
- Михайло Горинь.

Запитання 8.

Установіть коли секретарем ЦК КПУ був П. Шелест:

- 1953 – 1957 рр.
- 1957 – 1963 рр.

-1963 – 1972 рр.

-1972 – 1989 рр.

Запитання 9.

Яке явище характерне для 1 періоду "застою" ?

- Зростання безробіття
- Хронічний дефіцит
- Соціальна проблема
- Житлова проблема.

Запитання 10.

Установіть відповідність між визначеннями та поняттями.

1. Урбанізація.

2. Дефіцит.

3. Стагнація.

4. Інфляція.

А) Перевищення видатків над доходами.

Б) Довготривала криза, що охоплює всі сфери життя суспільства.

В) Зростання кількості населення міст.

Г) Застій в економіці.

Д) Надмірне збільшення маси паперових грошей, що перебували в обігу, порівняно з реальною пропозицією товарів і послуг.

1-В; 2-А; 3-Г; 4-Д

1-Д; 3-Г; 2-А; 4-В

2-Г; 3-А; 1-Б; 4-Д

1-Б; 2-А; 3-В; 4-Г

Запитання 11.

Установіть відповідність між іменами діячів культури та фактами їх біографії.

1. О. Гончар.

2. О. Довженко.

3. С. Параджанов.

4. П. Загребельний.

А) Кінорежисер, автор фільмів «Земля», «Поема про море», кіноповістей «Україна в огні», «Зачарована Десна».

Б) Письменник, громадський діяч, автор трилогії «Прапорonosці», романів «Тронка», «Собор», «Берег любові».

В) Поет, автор збірок «Протуберанці серця», «Корінь і корона», сценаріїв до фільмів «Криниця для спраглих», «Камінний хрест».

Г) Кінорежисер, автор фільмів «Українська рапсодія», «Квітка на камені», «Тіні забутих предків», «Колір граната».

Д) Письменник, журналіст, автор романів «Первоміст», «Роксолана», «Я, Богдан», сценарію до фільму «Ярослав Мудрий».

1-В; 2-Б; 3-В; 4-А

1-Д; 2-Г; 3-А; 4-Б

1-Б; 2-А; 3-Г; 4-Д

1-Г; 2-Д; 3-А; 4-В.